

FÅGELRAPPORT FÖR VÄSTMANLAND 1978

Bo Eriksson, Sören Larsson, Jan-Erik Malmstigen, K-G Källebrink.

Hans-Olof Hellkvist

Kommentarer

De arter eller observationer som är märkta med asterisk (*) betyder att observatören lämnat en utförlig beskrivning av fyndet till Lrk. Ett flertal arter som är upptagna i rapporteringslistan saknas i rapporten. Dessa arter kommer att redovisas i flerårsanmälan.

Årets väder

Januari: Månaden var mildare än normalt med vindar dominerande från syd- och västsektorn. Nederbörden var ojämnt fördelad i landet. Större delen av Västmanland hade bara ett tunt snötäck.

Februari: Månaden började med omfattande lågtryck från väster med snöfall som följd. Under perioden 4 - 23 dominerade ett maktigt högtryck österifrån vädret, det var kallt eller mycket kallt i hela landet. Månaden avslutades med milda och kraftiga sydostvindar, snöfall och mycket tåta dimmor. I slutet av månaden hade Mälaronrådet ännu ett tunt snötäck medan det i övriga delar av landskapet höll sig på mellan 2-3 da.

Mars: Mycket mildt väder ifrån syd inledde månaden. I mitten av månaden drog mycket kall inbaveluft ner genom landet. Från den 18 rådde sträng kyla. I slutet skedde åter en väderväxling med milda sydvästvindar och serier av nederbördsmånaden.

April: Det började med ett kylig inbaveluft utbredde sig över landet, dagarna var vackra, nätterna kalla. I månadens andra vecka blev vädret allmänt mycket ostadigt med snöfall och kyligt väder. Denna vädertyp höll i sig månaden ut. Trots ideliga snöfall var det snöfritt i landskapet i slutet av månaden.

Maj: Månaden blev nederbördfattig. Första hälften blev en av de kyligaste under hela 1900-talet, medan det under andra hälften var mycket varmt. Sista dagarna rådde värmebölja i södra Sverige. Den 12-13 kom ett nederbördsmånade in över vår trakt med snöfall (jfr uppträndet av rastande vadare).

Juni: Ett högtryck österifrån gav mycket varmt väder under första veckan, liknande vädersituation rådde dagarna före midsommar. Därefter var vädret ostadigt med regn, åska och västvindar. (se uppträndet av *Locustella* och *Acrocephalus* i samband med östväder).

Juli: Dåligt semesterväder med en sval och ostadig vädertyp. Den 17-18 var det t.o.m. nattfrost på sina håll. Sista veckan i månaden förbättrades vädret i samband med en sydlig luftström.

Augusti: Mycket växlande väder, med lågtrycksområden, kallfronter och högtrycksryggar. Månaden var kallare än normalt och mycket nederbörd föll.

September: Mycket regn och kyligt väder dominerade hela månaden. Vindarna var mestadels västliga. Tre väststormar passerade över landet i mitten av månaden. Den 24 snöade det i norr.

Oktober: Redan i början av månaden rådde fullt vinterväder norrut. I månadens mittperiod låg en högtrycksrygg över landet med vackert väder som följd. I slutperioden dominerade åter västväder med passerande lågtryck och mellan dessa sol.

November: Större delen av månaden dominerades vädret av västliga till syd-västliga vindar och mild luft. Det var blåsigt med flera stormdagar i mitten av månaden. Från den 25 var vädret kallt med nordostvindar och snöbyar.

December: Månadens väder kännetecknades av mycket låga temperaturer, vindar från nordsektorn och rikligt med snöfall. Hela landet var snötäckt vid årsskiftet.

Observationer 1978

Gruppindelning: Smålom - storskråke, Sören Larsson.
Bivrak - trana, Jan-Erik Malmstigen.
Strandskata - lunnefågel, K-G Källebrink.
Skogsduva - stenskvätta, Bo Eriksson.
Ringtrast - kornparv, Hans-Olof Hellkvist.

SMÅLOM (*Gavia stellata*). 14 häckningar rapporterade, därav 6 nya lokaler. Totalt torde minst 25 par smålom häcka i landskapet nu.

STORLOM (*G. arctica*). 58 konstaterade och troliga häckningar rapporterade. Fördelning: Lindsberg 30, Hällefors 11, Sala 4, Fagersta 4, Norberg 3, Surahamar 3, Mora 2, och Skinnskatteberg 1.
Stor ansamling av 37 ex i Lundsafjärden, Hällefors 19.9 (LSo).

SMÅDOPPING (*Podiceps ruficollis*). Ett par häckade i Västerås kommun på samma lokal som tidigare år. Dessutom är arten iakttagen eller hörd vid Fröshammarsviken 29.5 - 3.6 (UE), Gallingen, Lindsberg 15.4 (EJ), Flöcksjön 15.4 och 16.9 (EA,KE), Gussjön 25.5 (KE). Vinteriakttagelser som följer: 1 ex vardera vid Ångkraftverket, Västerås 16-22.12 (DG) och Sala stad 19.1 - 5.2 (KK).

GRÅHÄKEDOPPING (*P. griseigena*). Ingen häckning rapporterad. I maj sågs ett ex i Flöcksjön och Gussjön vid några tillfällen (SB m.fl.). Dessutom 1 ex Ullersåtersviken i Väringen 20.5 (EJ) samt 1 ex Sörsjön, Surahamar 15.10 (GF).

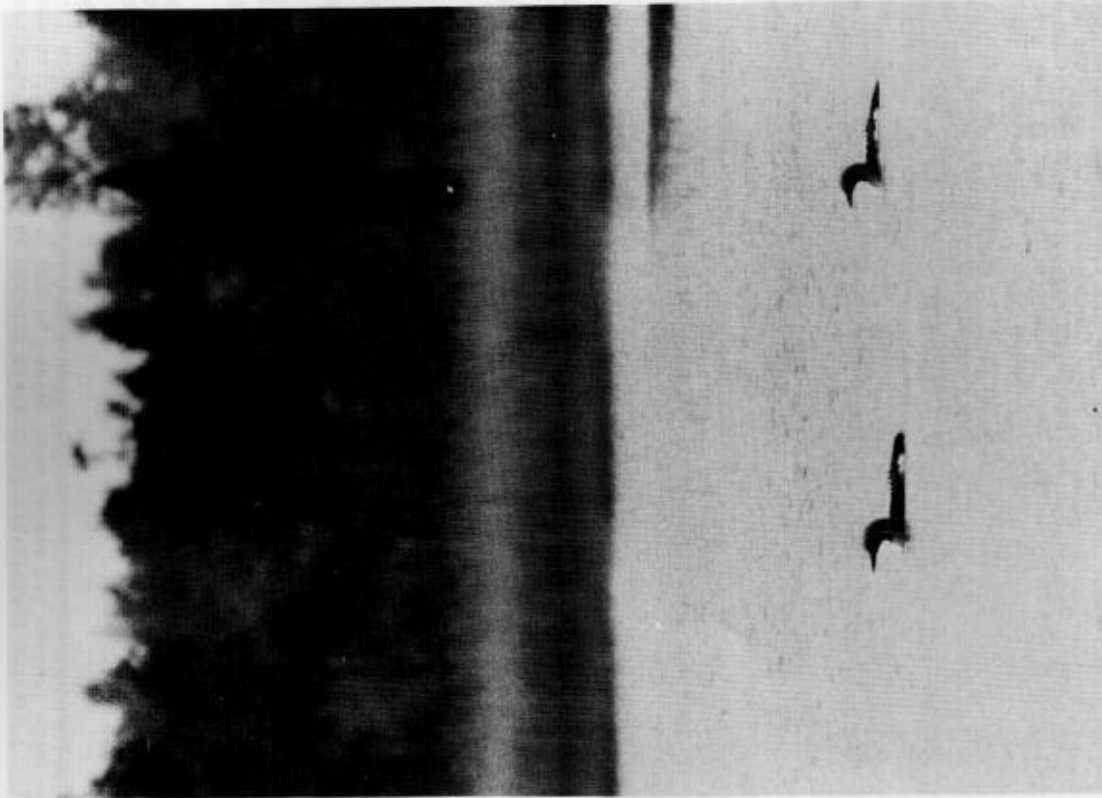
SVARTHÄKEDOPPING (*P. auritus*). 41 häckningar rapporterade, därav 2 nya lokaler jämfört med 1977.

STORSKARV (*Phalacrocorax carbo*). Endast 7 observationer föreligger från året vilket är det lägsta antalet sedan rapporteringen började. Utanför för Mälardalen/Hälmarområdet är ett ex noterat vid Banora, Åmningens 24.9 (EK).

RÖRDROM (*Botaurus stellaris*). 30 tufande fåglar har rapporterats vilket är ett något större antal än vad som rapporterades 1976 och 1977. Utanför Mälardalen/Hälmarområdet föreligger rapporter från Storås, Flöcksjön och Gussjön i Sala kommun, Glåpen och Östersjön, Surahamar (Kje, H.Gelzer) och Väringen, Lindsberg (OS).

HÄGER (*Ardea cinerea*). Arten har nu en fast häckande stam i Mälaronrådet. Kolonier med 3+6+8+2 bon är rapporterade. Dessutom 3 bon i Hälmarö (AN) och en häckning i Surahammars kommun (TSi).

Vinterfynd föreligger från Asköviken 3.12 (HOH), ÅKV, Västerås 20.12 (PE), Fläcksjön 20.1-12.2 (KE) och Långforsen, Sala hela januari (OS).

Storlomspar i västmanländsk häckningsdj. Hur stor storlomsstammen är i landskapet är ännu okänt. Foto: Tom Sävström.

KNÖLSVAN (Cygnus olor). Landskapsinventeringsart 1979. Utförlig redovisning senare.

MINDRE SÅNGSVAN (C. bewickii). Ett betydligt större antal rapporter än något tidigare år, samtliga dock från det traditionella rastområdet för sångsvan i Sala och Surahammars kommuner. Nämnvärt är en flock

med 11 ex vid Fläcksjön 20-22.4 (EA). Ett majfynd föreligger, 1 ex Norrsjön, Surahamar 2.5 (BJW) och två höstfynd: Sörsjön, Surahamar 1 12.12 och Hörbosjön, Sala 9.11 (KE).

SÅNGSVAN (C. cygnus). 9 häckningar rapporterade i landskapet.

BLÄSKÅS (Anser albifrons). 1 ex rastade Gnien 15-18.4 (SL,ML). 1 ex Gnien, Ramsberg 29.4 (IA,OA) samt 1 ex sträck Fläcksjön 4.5 och 13.9 (KE,KK).

SNÖGÅS (A. caerulescens). Ingen häckning rapporterad.

VITKINDAD GÅS (Branta leucopsis). 1 ex Västerås hamn 21.5 (SES) samt 1 ex mellan Arboga och Kungsör 24.5 (UE). (Sannolikt rymlingar från fågelpark).

GRAVAND (Tadorna tadorna). 3 juv Österhammarsjön 2.9 (OA, IA).

*AMERIKANSK BLÄSAND (Anas americana). En hane rastade på Lötén/Nötmyran, Västerfärnebo 25-28.4 (BR,KK). Andra fyndet av arten i landskapet, det första var 1977 på samma lokal.

SNATTERAND (A. strepera). En hane Grythyttteviken, Hällefors 23.4 (TC), en hane Gorgen, Västerfärnebo 22.4 (MV) och 3.5-13.5 (KE) samt 2 ex Asköviken 7.5 (ÖD).

KRICKA (A. crecca). Vinterfynd: 1 ex Mølntorp, Hallstahamar 13.2-26.2 (LS,HOH).

*AMERIKANSK KRICKA (A. crecca carolinensis). En hane av denna rasens utseende rastade i Fläcksjön 27.4 (SB). Första noteringen för landskapet.

STJÄRTAND (A. acuta). Ett par genomförde häckning i Fläcksjön (KK). Stora rastantal rapporterade från Fläckeboområdet. 74 ex Fläcksjön 22.4 och 40 ex Gorgen 21.4 (KK,KE). Den 29.3 sträckte 537 ex vid Gnien (SL).

ÅRTA (A. querquedula). 4 häckningar rapporterade samt sommarfynd från 5 lokaler. Utanför landskapets östra delar endast rapporterad från Sörby-sjön, Lindsberg (IA).

SKEDAND (A. clypeata). Endast en häckning rapporterad, vid Gorgen (KE). Inga andra sommarfynd.

BRUNAND (Aythya ferina). 10 ex Asköviken 3.12 (DG,KG). Andra vinterfyndet i landskapet.

BERGAND (A. marila). 12 observationer fördelade på april 1, maj 4, sept 1, okt 4 och nov 2. Förutom på de traditionella lokalerna 5 ex Norrsjön, Mora 11.10 (FB).

EJDER (Somateria mollissima). 19 ex rastade i Fläcksjön 23.4 (EA m.fl.), 2 ex St. Jungfrun, Mälaren 2.5 (P.Stafsström), 1 hane Huitasjön, Lindsberg i början av maj (C.Johansson), 1 hane Björkasjön, Lindsberg 4.6 (P. Eriksson), 25 ex sträck Galtén, Mälaren 4.11 (AE) samt 1 ex Djuphamnen, Köping 15.11 (GNI).

SJÖORRE (Melanitta nigra). 25 observationer fördelade på april 6, maj 12, juni 1, sept 1, okt 2 samt nov 3. Stora flockar: 25 ex Väringen 31.10 (OS,JM), 20 ex Storejön, Sala 18.5 (SB). Noterbart: 1 hane Ridön, Mälaren 3.6 (HOH).

SVÄRTA (M. fusca). 9 observationer från 4 lokaler. Från mitten till slutet på maj och i okt/nov. Största flocken 13 ex Fläcksjön 17.5 (KK).

BLÅ KÄRRHÖK (*C. cyaneus*). Sommarobs: 1 ♀ Corgen, Västerfärnebo 5.6 (KE), 1 ex Måltorp 29.6 och 16.7 (LHO).

*ÄNGSHÖK (*C. pygargus*). 1 ♀ Gnien 27.5 (SL).

FISKJUSE (*Fandion haliaetus*). 53 häckningar, därav 23 i Arboga och Köpings kommuner, har inrapporterats till fågelskyddskommittén.

*PILGRINSFALK (*Falco peregrinus*). 1 ex Askövik 16.4 (HOH), 1 ex Gnien 13.5 (SL), 1 ex Arboga 6.9 (LSo), 1 ex Sagån/E18 2.10 (UE).

LÄRPFALK (*F. subuteo*). 14 konstaterade eller sannolika häckningar har inrapporterats till fågelskyddskommittén.

STENFALK (*F. columbarius*). Sammanlagt 97 observationer fördelade på månad: mars 7, april 37, maj 5, juni 1, juli 1, aug 3, sept 32, okt 9, nov 1 och dec 1.

Sommarfynd: 1 ex varnande Frösshammarsviken 9.7 (UE). Vinterfynd: 1 ex Gammelbo, Lindsbergs kommun 19.12 (FA).

TORNFALK (*F. tinnunculus*). 3 par har rapporterats häckande. 1977 6 par. Vinterfynd: 1 hane Askövik 22.12 (HJ).

SMÅFLÄCKIG SUMPÖNA (Porzana porzana). Riksinventeringsart. 36 hanar på 26 lokaler 1979. 22 hanar på 16 lokaler 1976 och 21 hanar på 14 lokaler 1977.

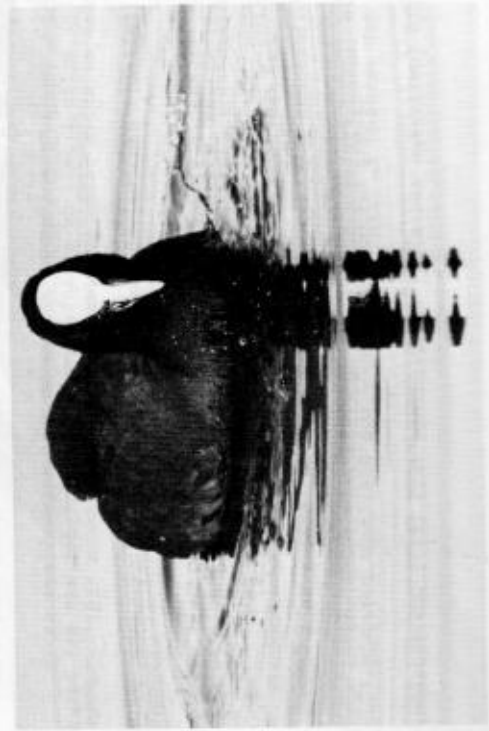
4 ex hördes i Fläcksjön och 3 ex i sjön Hallaren, Sala kommun.

*MINDRE SUMPÖNA (*P. parva*). 1 hane Storsjön, Möklinta 1-25.6 (KK, SB m.fl), 1 hane Askövik 22.6 (HOH, PÅ).

KORNKVARR (*Crex crex*). 1 ex Sörgårbo, Västerfärnebo 2.6 (KE), Viby, Arboga, 26.5 - 1.6 (UE), Långsjön, Norberg 3.6 (TL), Grådmossen, Sala 17.6 (Stig Mordin), Utnäs, Freden, Hallstahamar 5-15.7 (BW), Måltorp 20.7 (LHO), Löten, Västerfärnebo 1-5.7 (BR), Fläcksjön i början av juli (Jan Olsson).

RÖRHÖNA (*Gallinula chloropus*). Vinterfynd: 1-3 ex Svartån, Västerås 1.10 - 22.12 (DG, MG).

SÖTHÖNA (*Fulica atra*). Vinterfynd: 1 ex Grythyttvik, Hällefors kommun i januari (TS), 1 ex Gnien 15.1 (SL).

Sothöna
Foto: Erik
Jansson

ALPFÅGEL (*Clangula hyemalis*). 3 ex Fläcksjön 29.4 (EA), 3 ex Glåpen, Surahamar 30.4 (BE), 4 ex Almö-Lindö, Mellaren 4.5 (HJ), 1 ex Ekebergsviken, Hjälmar 15.10 samt 1 ex Glåpen 12.11 (KLe).

Figur 1. Alpfågels sträck genom Västmanland baserad på rapporter

1976 (fyllid stapel), 1977 (streckad stapel) och 1978 (ofyllid stapel). Som framgår är sträcket starkt koncentrerat till månadskeftat april/maj och oktober/november.

SALSTRÄKE (*Mergus albellus*). Ett sommarfynd: 1 ex Olof-Jons, Sala 24.6 (SO) och ett vinterfynd: 2 ex Blacken, Mellaren 10.12 (DG).

SMÅSKRÄKE (*M. serrator*). En häckning: Vågsjön, Surahamar (BB), en trolig häckning Lunds-fjärden, Hällefors (SL). Dessutom sommarfynd i Mellaren.

STORSTRÄKE (*M. merganser*). 8 häckningar rapporterades. 5 par Råsvälen, 1 par Damsjön och Väringen, Lindsberg (IA, OS, JM), 1 par Lunds-fjärden, Hällefors (SL), 1 par Frösshammarsviken, Hjälmar (UE) samt 1 par Storsjön, Sala (KK).

Stor höstsamling: 1000 ex Blacken 5.11 och Riddö-fjärden 11.11 (DG, MG). ÖRNVRÅK (*Buteo buteo*). Övervintrande: 1 ex Häljebö äng, Västerås dec 77 - feb 78 (SL), 3 ex Hjälmar kanal 23.1 (GP), 1 ex Svartbäll, Kungsör 23.1 (GP), Revfersberg, Arboga 19.2 (GP).

PJÄLLVRÅK (*B. lagopus*). Övervintrande: 2 ex Sättrabrunn och Norrby gårde i Sala kommun (SL, BR), 5 ex Medkärrslätten i januari (UE), 1 ex Hjälmar kanal 29.1 (GP), Revfersberg 9.2 (GP), Västerby 9.2 (GP) samt i Arboga kommun samt 1 ex Askövik 11.2 (LHO).

MUVHÖK (*Accipiter gentilis*). Endast tre sannolika eller konstaterade häckningar har inrapporterats till den lokala fågelskyddskommittén.

*BRUN GLADA (*Milvus migrans*). 1 ex Ransta, Sala 27.5 (KK), Järnboås, Nora 13.5 (I. Pålsson, A. Löfkvist), St. Non, Nora 8.7 (LSo). Fynd 10-12.

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*). 8 rapporterades häckningar mot 13 - 15 1977. Av de 8 paren häckade 5 par i Västerås kommun mot 12 - 14 par inom samma kommun 1976.

STRANDSKAPA (*Haematopus ostralegus*). Sommarfynd: 3 ex Björnön 21.6 och 2 ex 27.6 (Mats Åberg), 2 ex Gimpelstenarna, Mälaren 22.6 (AA) samt 1 ex Värningen 6.6 och 30.6 (OS).
 Tidigt vårfynd: 1 ex Västerås hamn 27.3 (TS,PK). Dessutom inrapporterad från 15 lokaler under sträcktid.

MINDRE STRANDPIPARE (*Charadrius dubius*). 17 häckningar rapporterade.
 26 häckningar rapporterade 1977.

Mindre strandpipare. Foto: Erik Jansson.

LJUNGPIPARE (*Pluvialis apricaria*). 24 häckningar rapporterade. Från landskapets västra delar saknas rapporter på arten. Kan detta bero på bristfällig rapportering?

KUSTPIPARE (*P. squatarola*). Vårfynd: 1 ex Gorgen 20.4 (KE), Vrenninge, söder om Fläcksjön 13.5 (KE). 2 ex Fläcksjön 15.5 (NOH) samt 1 ex Fröshammarsviken 6.5 - 4.6 (UE).

En flock på 130 ex strökte vid Fläcksjön 18.7 (KE). Flera stora flockar har setts i juli de senaste åren. Detta antyder att ett betydande ströck av arten passerar över landskapet vid denna tid.

KUSTSNÄPPA (*Calidris canutus*). 5 höstfynd, samtliga från Fläcksjön, med 1 - 3 ex.

SPOVSNÄPPA (*C. ferruginea*). Ett vårfynd: 1 ex Gorgen, 19.5 (KE). Detta är tredje vårfyndet i landskapet.

Fem höstfynd med 1-2 ex fördelade på juli 3 och augusti 2.

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*). 3 par häckade på en lokal i Sala kommun (KK).

DVÄRGRÖCKASIN (*Limnocyptes minimus*). 13 observationer fördelade på april 3, maj 8 och oktober 2. Inget fynd föreligger från västra Västmanland.

*DUBBELRÖCKASIN (*Gallinago media*). 1 ex Vrenninge 16.5 (KK), Ersbomossen,

Sala 6.10 (ML, KE) och Gnien 15.10 (SLE).

RÖDSPÖV (*Limosa limosa*). Ett par häckade i Sala kommun (KK). I övrigt noterad 1 ex Gorgen 25.4 - 5.5 (KE), 1-2 ex Fläcksjön 27.4 - 8.5 (EA m.fl.), 1 ex Sörbysjön, Lindesberg 21.5 (JM) och Mölntorp 8.6 (BW).

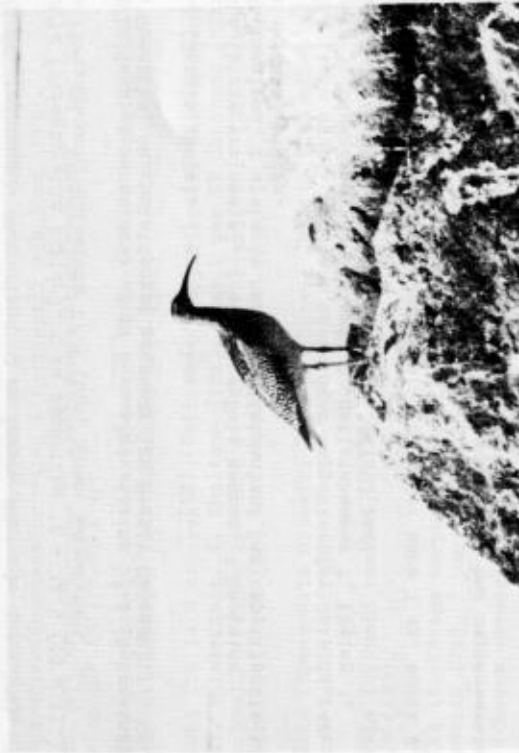
MYRSPÖV (*L. lapponica*). Vårfynd: 1 ex Gorgen 25.4 (KE), Fläcksjön 4.5 (KK) samt 7 + 30 ex Vrenninge 15.5 (KEm, MV, m.fl.).

Rapporterad vid 9 tillfällen från 15.7 till 16.9, fördelat på Sala kommun 5, Hallstahammar 2, Surahammar 1 och Lindesberg 1.

Två stora flockar är nämnvärda: 275 ex Fläcksjön 15.7 (SB,EA,KE) och 150 ex samma lokal 24.7 (HÅJ).

SMÅSPÖV (*Numenius phaeopus*). Vårsträcktåg en intressant bild. Anledning var de gynnsamma väderförhållandena i mitten av maj, vilket medförde att småspovar kom att rasta mer allmänt än tidigare år i landskapet. Från Köpings och Lindesbergs kommuner där arten sällan tidigare rapporterats, föreligger flera observationer.

Den 13.5 räknades 121 ex i Sala kommun, därav 80 ex vid Fläcksjön.

Småspov, Värningen. Foto: Erik Jansson.

ROSKARL (*Arenaria interpres*). Vid Fläcksjön rapporterad med 2 ex 11.5 (KE), 1 ex 13.5 (SB) och 10 ex 17.5 (KK). 5 ex Norsa, Köping 16.5 (JM,GF), 1 ex Gorgen 18.5 (KE) och 1 ex Värningen 3.8 (OS).

Flockarna på 5 och 10 ex är de största som någonsin noterats i Västmanland.

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA (*Phalaropus lobatus*). 1 ex Fröshammarsviken 13.5 (UE), 1 ex Norsa 15.6 (AE) och 1 ex Mölntorp 2.9 (ANO).

*LABB (*Stercorarius parasiticus*). 1 ad Kraftvärmeverket, Västerås 16.9 (DG).

- 1976
- ★ 1977
- * 1978

Fynd av tretåig hackspett under april, maj och juni åren 1976 - 78.

VITRYGGIG HACKSPETT (*Dendrocopos leucotos*). Utanför Tinisområdet finns 4 rapporterade observationer från Pegerstatrakteren.

TREÅRIG HACKSPETT (*Picoides tridactylus*). Från 1978 finns rapporterat 14 observerade exemplar varav 4 ex i april och 1 ex i maj.

Från 1977 rapporterades 23 observerade exemplar varav 1 par april-maj Köping (GP,AE), 1 ex i april.

1976 rapporterades 17 observationer varav 6 under häckningstid. Där ingår ett häckfynd från Msklinta, Sala (SB).

TRÄDLÄRKA (*Lullula arborea*). 4 häckningar rapporterade: Hälleskogen, Sala (KE), Helsingtorp, V. Skultuna (TSE), samt 2 par NV Skultuna (Mikael Dahlbom). Dessutom spelande vid Rönby, Västerås 10.7 (HOH) och Näverkärret 18.6 (OS).

BERGLÄRKA (*Sremophila alpestris*). 1 ex Fläcksjön 11.10 (KK) och 1 ex Ångsö 14-15.10 (TS).

LADUSVALA (*Hirundo rustica*). 6300 ex ströckte över Björnön, Västerås 10.9 (JHP).

NÖTKRÄKA (*Nucifraga caryocatactes*). Rapporterade häckningar: 1 par Vedby, Västerås (TS), 1 par Sigfridsbo, Skerike, Västerås (HOH).

KRÅKA (*Corvus corone*). 2636 ex ströckte över Askövikens 15.10 (KOH,TS).

KORP (*C. corax*). 1978 rapporterades 5 häckande par och 1977 10 par. Fyra av paren rapporterades båda åren.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA (*Anthus cervinus*). Två värfynd: 1 ex Bysjön, Sala 6.5 (KE), 1 ex Gorgen 13.5 (KE). Från västra delen av landskapet rapporterades 2 ex Sörängarna, Lindesberg 5.9 (N. Rosenbergs), 1 ex Lustplatsen, Fagersta 17.10 (HE).

*SKÄRPIPLÄRKA (*A. spinoletta*). 2 ex Vagnhäll, Väringen 13.10 (KJ). Detta är 5:e fyndet i landskapet.

*FORSÄRLA (*Motacilla cinerea*). Ett par häckade och ett par observerades under häckningstid på 2 olika lokaler i landskapet. Dessutom rapporterades 1 hane Ramnäs 2.6 (M.Karlsson) samt 1 ex på sträck vid Fläck-sjön 9.9 (KK).

*ENGLISK SÄDESÄRLA (*M. alba yarrellii*). 1 hona Rudgruvan, Fagersta 9.6 (HE).

DVÄRGMÅS (*Larus minutus*). 1 ex Fläcksjön 14.5 (BJW), 1 ex Aggarön, Mälaren 4.5 (PH), 3 ex Fullerö, Västerås 19.8 (AA), 1 ex Svinskär, Mälaren 9.9 (ARA,PE) samt 3 ex Rasholmen, Mälaren 21.9 (ARA).

SKRÄNTVÄRNA (*Sterna caspia*). Ett värfynd: 1 ex Fläcksjön 6.5 (EA,KE).

SILVERTÄRNA (*S. paradisaea*). 1 - 10 ex vid 5 tillfällen vid Fläcksjön 16 - 22.5 (KK,EA), 1 ex Norsa 17.7 (GP,LM). Sedan 1975 har arten rastat regelbundet vid Fläcksjön i slutet av maj.

SVARTVÄRNA (*Chlidonias niger*). Häckning rapporterad med 35 par i Askövikens (TS) och 2 par i Fläcksjön (KK,EA). I övrigt sedd vid Köttsjön, Prävi 19.5 (JM), Gussjön 25.5 (KK) och 6.6 (PP). 1 ex Grythyttvikens, Hällesfors 10.6 (SL) och Torrvärpen, Hällesfors 11 - 12.6 (SL).

SKOGSDUVA (*Columba oenas*). Rapporterade häckningar/spelande hanar: 1977: 3 st häckningar, Djupen, Nävnäsuddens och "Flygarvilles" i Surahammar kommun (SL).

1978: 3 st häckningar, Djupen (SL), 2 par Billingen, Hallstahammar (PE)/6 spelande hanar, Söder ö Herrskogens, Hallstahammar (PW), Stavholmen, Västerås (ARA), S. Kuggbo, Surahammar (SL), Örbäck och norr om Karbenningss kyrka, Norberg (TL).

RINGDUVA (*C. palumbus*). Vinterfynd: 1 ex Ångsö, Västerås 2.12 (PM).

TURTURDUVA (*Streptopelia turtur*). 1 ex Askövikens 12 - 14.5 (TS m.fl.) och *1 ex Kärvingeborn, Hällesfors 27.5 (LSo, Sören Bergström).

FJÄLLUGGLA (*Ayctya scandiaca*). 1 ex Sövdård, Köping 23.3 (G.Henning), 1 ex Gunnillbo, Skinnskatteberg november (gm Bertil Ohlsson).

HÖKUGGLA (*Surnia ulula*). 1 ex Askövikens 11.11 (HJ).

SLAGUGGLA (*Strix uralensis*). 1 häckning Sala kommun, 1 häckning NV Västmanland, 2 spelande hanar V. Västmanland har rapporterats till fågelskyddskommittén.

HORNUGGLA (*Asio otus*). Följande häckningar rapporterade: Sala 34 par, Norberg 3, Surahammar 9, Västerås 2, Hallstahammar 1, Köping 1, Arboga 2-3. Sammanlagt minst 52 par (1977 51 par).

JORDUGGLA (*A. flammeus*). Rapporterad enl. följande: mars 1 ex, april 4, maj 1, juni 1 och okt 1.

NATTSKÄRRA (*Caprimulgus europaeus*). 25 spelande hanar har rapporterats (jfr 1977 34 hanar och 1976 20 hanar).

Fördelade kommunvis 1978 och (1977): Nora 1 (O), Lindesberg 2 (13), Skinnskatteberg 0 (3), Arboga 1 (O), Hallstahammar 0 (1), Surahammar 9 (7), Fagersta 6 (O), Sala 7 (10).

KUNGSFIKARE (*Alcedo atthis*). 1 ex Trångfors, Hallstahammar 4.11 (ANO) och 1 ex Suraslussen, Surahammar 25.11 - 16.12 (ML).

*BLÅKRÅKA (*Coracias garrulus*). 1 ex Vesslingbyholm, Fellingssbro 23.5 (Stefan Thorsell, JM)

HÄRPÄGEL (*Upupa epops*). 1 ex Gäsvad, Surahammar 18.5 (BB), 1 ex spelande M6lntorp 15.7 (KG,PE).

GRÄSPETT (*Picus canus*). 1 ex Norrsjön, Surahammar 2.9 (Iars Hedenäs) och 1 hane Gålsjön, Arboga 24.11 - 31.12 (UE).

Ungfågel av strömstare, västra Västmanland. Foto: Sören Larsson.

STRÖMSTARE (*Cinclus cinclus*). En häckning och en trolig häckning i Hällefors kommun (SL), en häckning Ljusnarsbergs kommun (UR) samt en häckning Västerås kommun (S.Axelsson).

GÄRDENYC (*Troglodytes troglodytes*). 1 ex 28.1 och 5.2 Askövikens rapporterades 12 1 ex Vrenninge, Fläckebo 19.2 (R.Björkgren). 1 ex övervintrade vid Svanå Hålldamm, där ett ex sågs även i dec (KE). 1 ex Ramnäs bruk i Jan (LE). Övervintring har skett i samma omfattning de senaste 3 åren.

MÄKTERGAL (*Luscinia luscinia*). Utanför Mälarenregionen rapporterades 12 sjungande från Sala kommun (KK), 1 ex sjöng vid Gnien (RC), 1 ex vid Viresbosjön (K-G Jansson), 1 ex vid Mora station i juni (LA), 1-2 hanar vid Våringen, Frövi 29.5-4.6 (JM), 1 ex Grönbo, Lindesberg 17.5 (PA), 1 ex Gammelbo, Lindesberg 30.5 - 20.6 (PA).

BLÅHAKE (*L. svecica*). Vårfynd: 1 ex Gorgen 9.5 (KE), 1 ex Åkeräng, Ångsö 15.5 (ÖD), 1 ex Trångfors, Hallstahammar 19.5 (BW), 1 ex Gnien 20.5 (SL), samt en hona Åkeräng, Ångsö 20.5 (MS).

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochruros*). Ett par häckade i Västerås (CS), ett par häckade i Surahammar (PSK), 1 hona Saxhyttan 12.4 (TC) och 1 hona Hyttan, Sala 19-21.4 (H.Malmström).

RINGTRAST (*Turdus torquatus*). 1 hane Gorgen 23.4 (KK), 1 ex Kärvingeboarn, Hällefors 9.10 (LSO), 1 hane Kyrkbryn, Ramnäs på hösten (R.Grip).

DUBBELTRAST (*T. viscivorus*). Vinterfynd: 1 ex Björnön, Västerås 12.2 (PÅ).

SVART RÖDSTJÄRT vid boet, Surahammar i juli 1978. Foto: Tom Sävström.

FLODSÅNGARE (*Locustella fluviatilis*). 1 ex Askövikens 27-29.5 (DG), 1 ex Gnien 8-19.6 (KE,SL), 3 ex Ö. Åsbojön, Nora i juni (LA), 1 ex Malaön, Köping 8-12.6 (GP), 1 ex Sjömosjön 19-20.6 (IA), 1 ex Norrsjön, Surahammar 22-25.6, 2 ex 26.6-3.7 och 1 ex 4-5.7 på samma lokal (BJW,RLA).

Dessa 9 ex på 6 lokaler är det största antal som någonsin uppträtt i Västmanland under ett år.

***VASSÅNGARE** (*L. luscinioides*). 1 ex Norrsjön, Surahammar 10.6-11.7 (BJW). Detta är det 5:e fyndet i Västmanland.

***BUSKSÅNGARE** (*Acrocephalus dumetorum*). 1 ex Löten, Västerfärnebo 1-5.7 (BER). Detta är fjärde fyndet i Västmanland.

KÄRRSÅNGARE (*A. palustris*). På 16 lokaler har sammanlagt 22 individer observerats vilket är det största antalet någonsin. (Se karta nästa sida).

TRASTSÅNGARE (*A. arundinaceus*). 1 ex Askövikens 3.6 och 9.7 (PM,HOH), 1 ex Fröseshammarviken 30.5 och 6.6 (UE), 1 ex Gnien 8.6 (SL), 1 ex Borgåsund, Freden, S Hallstahammar 16.6 (BW) samt 1 ex Norrsjön, Surahammar 1.7 och 12-13.7 (BW,SJ).

SVARTHÄTTA (*Sylvia atricapilla*). Sena observationer: 1 hane Lisjå bruk, Surahammar 21.10 (BW), 1 ex Björnön, Västerås 11.11 (DG,MG), 1 hona Tidö, Askövikens 3.12 (RLA,HOH).

GRANSÅNGARE (*Phylloscopus collybita*). 1 ex Gorgen 3-13.7 (KE,SB).

● = 1977
★ = 1978

Pynd av kärrengare 1977 och 1978. (Varje punkt motsvarar 1 exemplar.)

MINDRE FLUGSNAPPARE (*Ficedula parva*). 1 hane Hagaberg, Lindesberg 19.5 (BJ), 1 hane Stensta, Rockhammar 21.5 (U.Widén), 1 hane Björkasjön, Lindesberg 2.6 (S.Thorstell), 1 ex Ekeholm, Hallstahammar 14.6 (AE) och 1 ex Åholmen, Rytterne, Västerås 4.6 (UC).

SKÄGGES (*Panurus biarmicus*). Från Askövikens rapporteras 1 ex 11.1 och 14.1, ca 5 ex 6.12, 4 ex 10.12 och 2 ex 22.12 (HJ, TS, JHP).

SOMMARGYLING (*Oriolus oriolus*). 1 ex Ekeholm, Askövikens 4.6 (HOH), 1 ex Gammelbo, Lindesberg 1.6 (G.Jansson).

VARFÅGEL (*Lanius excubitor*). 1 ex Fläcksjön 24.7 (KK), revir hävdades vid Tresjön, Köping i juni-juli (AE), 1 ex Kärvingeborn, Hällefors 4.3 (LSo) och 1 ex Stensjön, Sala 9-11.8 (KEm).

STARE (*Sturnus vulgaris*). Stor ansamling: ca 10 000 Gruffert, Ströms-holm 15.6 (BW).

VINTERHÄMPLING (*Carduelis flavirostris*). 1 ex Björnön, Västerås 12.2 (PÅ), 21 ex Sala stad 30.12 (KK).

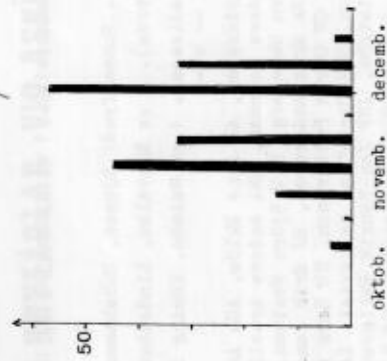
*SNÖSISKA (*C. hornemanni*). 1 ex med snösiskans artkaraktärer sågs i Prövi 8.1 (BJ).

ROSEFINN (*Carpodacus erythrinus*). Häckning rapporteras från Gnien, ett par (SL) och Fläcksjön, ett par (KK).

TALLBIT (*Pinicola enucleator*). Antalet iaktagna exemplar under okt-dec redovisas i nedanstående tabell:

Datum	Antal	Okt	Nov	Dec
1-5	0	12	20	
6-10	0	2	36	
11-15	0	30	0	
16-20	0	15	33	
21-25	4	10	2	
26-31	0	23	1	
Summa	4	92	92	

Totalt 198 ex.

oktob. novemb. decemb.

Tallbitens förekomst i Västmanland hösten 1978. Diagrammet baseras på antalet iaktagna individer per tiodagsperiod.

STENKÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*). Ca 90 iakttagelser från 15 lokaler, de flesta i Mälarenregionen. Ingen häckning rapporterad.

LAPPSPARV (*Calcarius lapponicus*). Under våren rapporterades 34 ex, däruav 11 ex Gussjön 3.5 (P.Lundberg). 75 ex sågs på höststräcket under perioden 20.8 - 14.10. Som mest 15 ex Sällingesjön, Lindesberg 27.9 (M.Rosenberg).

*VIDESPARV (*Emberiza rustica*). 1 ex Gnien 12.9 (SL).

SÄVSPARV (*E. schoeniclus*). Vinterfynd: Anmärkningsvärt år 26 ex Gussjön 8.1 (KK), i övrigt 2 ex Vrenninge, Fläckebo 12-26.2 (BR), 6 ex Fläcksjön 19.2 (BR), 1 ex Gnien 26.2 (SL) och 1 ex Rastholmen, Kvicksund 2.12 (SJ).

-- 0 --

Kompletteringar och rättelser från tidigare år.

1962:

FJÄLLUGGLA (*Nyctea scandiaca*). 1 ex Vitmossen, Fläckebo 25.2 (H.Malmström).

1970:

RINGTRAST (*Turdus torquatus*). 1 hane Västsura, Surahammar 23.4 (KK).

1972:

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochruros*). 1 hane Sörsalbo, Västerfärnebo i maj (KEm).

1974:

GRÅSPETT (*Picus canus*). 1 ex Ålsåtra, Hallstahammar 19.9 (ARA).

1975:

*SNÖSISKA (*Carduelis hornemanni*). 1 ex uppvisande snösiskans artkaraktärer vid Fläcksjön 7.2 och 9.3 (SB, EA).

1977:

*MINDRE SUMPHÖNA (*Forzana parva*). 1 hane Fröshammaraviken 1-2.7 (UE).

KÖRNKNARR (*Crex crex*). Rättelse: 1 ex Ångeby, Köping skall vara 2-4.9 (GF).

MJUBELTRAST (*Turdus viscivorus*). 1 ex Ramnäs i dec (B-Å Ohlsson).

FÖREKOMSTEN AV ROVFÅGLAR VID ASKÖVIKEN 1966-75

Thomas Skoglund

INLEDNING

Följande uppsats behandlar den kända förekomsten av dagrovfåglar vid Askö-
viken under tioårsperioden 1966-75. Tio år har ansetts vara en lämplig
period för en redovisning och tanken är, att uppföljande redovisningar
skall göras efter varje tioårsperiod. Detaljerade anteckningar från åren
före 1966 har inte funnits att tillgå, men en sammanställning över äldre
observationer av mindre vanliga arter har Sjöjorts av Lindell (1975a).

Området som behandlas, utgörs av det som traditionellt hänförs till Askö-
viken i fågelrapporter, d.v.s. ett par kilometers radie från viken i öster,
norr och väster samt Tidöhalvön.

Själva Askövikens, N 59° 30', O 16° 30', är en grund vik av Mellaren och
ligger ca 12 km SSV Västerås.

MATERIAL

I första hand har material hämtats från de anteckningsböcker, som Västerås
Ornitologiska Klubb haft vid Askövikens. Denna serie är komplett, så när
som på perioden jan - maj 1969. Kompletteringar har Sjöjorts för vissa art-
er vid genomgång av fågelrapporter i Vår Fågelvärld, Meddelanden från
Västmanlands Ornitologiska Förening samt förteckningar över fågelakttag-
elser vid lokalen (se litteraturförteckningen). Beträffande observationer
av sällsynta och svårbestämda arter, har endast allmänt vedertagna iakt-
tagelser medtagits.

För de arter som noterats regelbundet, men inte häckar, har antalet obser-
verade exemplar per observationsdag framräknats. Hänsyn har ej tagits till
om det uppenbarligen rör sig om samma fågel. Detta kan naturligtvis ge en
något skev bild, men jag tror att den felkällan är liten för de flesta
arter. Ett klart undantag utgör dock havsörn, se vidare under denna. De
sällsynta variationerna för dessa arter visas i figurer. I de figurer där
index använts, har bas för index utgjorts av genomsnittet för alla tio
åren. Delstrucken längs den lodräta axeln motsvarar vardera 25 procent-
enheter.

RESULTATREDOVISNING

Bivråk Pernis apivorus (L.)

Har troligen häckat varje år med några par (Dahlberg et al 1972, Lindell
1975a), men någon inventering har icke Sjöjorts. Bivråken anländer sist av
rovfågeln och Dahlberg et al (1972) anger 19.5 som medelankomstdatum
för åren 1966-69. Arten brukar därefter ses regelbundet fram till början
av september. Den högsta dagssumman för sträckande bivråkar som noterats
under perioden är 15 ex, som sågs 16.9.71.

1976: VITKINDAD GÅS (Branta leucopsis). 1 ex Sjömosjön 20.10 (IA).

1977: (forts)

ÅRTA (Anas querquedula). Sommarfynd: Djupen, Surahammar (ML).

ROSKARL (Arenaria interpres). 1 ex Råsevalen, Lindesberg 5.5 (HLJ).

* SILVERTÄRNA (Sterna paradisaea). 1 ex Malmön, Köping 20.5 (GP).

SIGNATURER: AA Anders Andersson, AE Arne Eklöv, AGE Anders Geidemark,
AL Anders Lundin, AN Anders Norrman, ARA Anders Arnell, BE Bertil Eriksson
Bör Bo Eriksson, BW Björn Wennberg, BJW Björn Westman, CIC Carl-Ivan Carl-
sson, DG Daniel Green, EA Erik Andersson, EJ Erik Jansson, GLJ Göran Ljung-
gren, GN Göran Nilsson, GP Göran Pettersson, HE Hans Ek, HH Henry Hirs-
mäki, HJ Holger Johansson, HOH Hans-Olof Helleqvist, IA Ingvar Andersson,
JG Jan Grip, JH Jan Hellström, JHF Jan-Henrik Fallgren, JL Jörgen Lindberg,
JM Jan-Erik Malmstigen, JOH Jan-Olof Hermansson, KE Kjell Eklund, KEM Kris-
ter Ekman, KI Kjell Ingeström, KK Karl-Gunnar Källebrink, KLE Kari Leppä-
lampi, KOH Kjell-Olof Hedlund, KÅK Kjell-Åke Källebrink, LA Lars Asklund,
LD Lars Dahlberg, LE Lennart Eriksson, LC Leif Carlsson, LJ Leif Johansson,
LM Leo Mäkinen, LS Lars Söhlén, LSY Lars Syren, MF Mats Forslund, MFA Mi-
kael Fallgren, MG Martin Green, ML Mikael Leppälampi, MV Mikael Vesanen,
OA Ola Almqvist, OÅN Olle Andersson, OS Ove Sjöberg, PA Per Angelstam,
PB Peter Bernöwall, PE Per Eriksson, Flu Peter Lundberg, PM Per Magnusson,
PÅ Per Ålind, RC Robert Carlén, RL Raimo Laurila, RT Roland Thuwander,
RW Roland Wara, SB Stefan Björklund, SES Sven-Erik Svensson, SJ Stefan
Johansson, SL Sören Larsson, SLE Seppo Leppälampi, SÖ Stig Öman, TC To-
mas Carlsson, TS Thomas Skoglund, TSS Tom Sävström, UC Ulf Carlsson,
UE Ulf Eriksson, UJ Ulf Jonfeldt, UR Ulf Risberg, ÖD Öyvind Dössländ.
LSo Lars Stora.

UPPROP

VILKA MELLANSVENSKA FÅGELARTER SJUNGER UNDER HÖSTEN?

Under nästan tjugo års tid har jag fört åtminstone sporadiska anteck-
ningar över fåglarnas höstsång och planerar nu att sammanställa mate-
rialet till en uppsats. Hstaka arter, som sparvugglan, har en allde-
les speciell höstsång, men därtöver låter en mängd arter höra sin or-
dinarie vårsång under hösten. Jag önskar nu komma i kontakt med och er-
hålla kompletterande uppgifter från andra mellansvenska ornitologer som
har gjort noteringar eller eljest kan erinra sig parbildnings- eller
parningspel samt sång eller sångliknande ljudyttringar hos olika arter
från 1 september och senare under hösten och vintern. Svar önskas före
1 november 1979.

KjellBylin, Lövsängsvägen 48, 811 00 Sandviken, tfn 026/250573